

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2024-0000911346

Datum

Opgesteld door

Samengewerkt met

OCW, J&V, SZW, Provincie
Fryslân

Bijlage(n)

6

Aan
Van

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
D&B

nota

Reactie advies DINGtiid Friestalige Journalistiek en advies
DINGtiid BFTK 2024-2028

Aanleiding

Advies van DINGtiid over de Friestalige journalistiek. Op 8 april 2024 is door het kabinet de Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028 (hierna: BFTK) ondertekend.

Geadviseerd besluit

U gaat akkoord met:

- de reactie op twee adviezen van DINGtiid, namelijk het advies over de Friestalige journalistiek en het advies op de BFTK.
- het verzenden van deze reactie aan DINGtiid en de Tweede Kamer der Staten-Generaal.
- Tevens gaat u akkoord met het aan de Kamer versturen van de update van het werkprogramma 2024-2025, begroting 2025 en jaarverslag 2023 van DINGtiid.
- Na uw akkoord zal de brief in het Fries worden vertaald en tweetalig naar de Kamer (in afschrift) naar DINGtiid worden verzonden.

Kern

In de Wet gebruik Friese taal staat dat er een Orgaan voor de Friese taal is, dat als taak heeft om de gelijke positie van de Friese en Nederlandse taal in Fryslân te bevorderen; dat orgaan heet DINGtiid. DINGtiid heeft als orgaan van de Friese taal de taak om de gelijke positie van de Friese en Nederlandse taal in de provincie Fryslân te bevorderen.

De reactie

- In de reactie op beide adviezen bedankt u DINGtiid voor hun waardevolle bijdrage en adviezen.
- U gaat in op de hoofdlijnen van het advies over de BFTK: Het proces, de rol van DINGtiid, de langetermijndoelen, monitoring, burgerparticipatie, onderwijs, rechtspraak en de aanbevelingen van de Asega's.
- U gaat in op de hoofdlijnen van het advies over de Friestalige journalistiek: kwaliteit van het Fries in de media en de minor Friese journalistiek.
- DINGtiid is nauw betrokken geweest bij het opstellen van de BFTK. De adviezen uit de adviesbrief inzake de Friestalige journalistiek zijn dan ook in grote mate overgenomen en vastgelegd in de BFTK 2024-2028.

- Door de timing, omvang en complexiteit van het advies van DINGtiid over de gehele BFTK was een reactie voorafgaand aan de ondertekening niet haalbaar. Het kabinet, de provincie, maar ook de Kamer hechtten waarde aan het sluiten van een nieuwe BFTK in het voorjaar van 2024 vanwege het aflopen van het vorige bestuursakkoord.
- Omdat de adviezen van DINGtiid de beleidsverantwoordelijkheid van andere departementen raken wordt de reactie verstuurd mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de staatssecretaris Rechtsbescherming en de staatssecretaris Participatie en Integratie.

Onze referentie
2024-0000911346
Datum

De adviezen

- Met het advies over de BFTK legt DINGtiid nadruk op de verhoogde ambities in de nieuwe BFTK (2024-2028).
- De aanbevelingen in dit adviesrapport zijn er op gericht om de verhoogde ambitie op de verschillende beleidsterreinen om te zetten in samenhangend, domein overstijgend langetermijnbeleid voor het Fries.
- Het advies van DINGtiid over de Friestalige journalistiek is tot stand gekomen naar aanleiding van de motie van de leden Kuiken en De Jong¹ en de adviesaanvraag van voormalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, mede namens voormalig staatssecretaris Onderwijs, Cultuur en Wetenschap².
- Deze adviesbrief benadrukt het belang van de versterking van de Friestalige journalistiek. Een goede mondelinge en schriftelijke beheersing van de taal door mediaprofessionals en aankomende journalisten is cruciaal voor de toekomst van de Friestalige journalistiek. Onderwijs speelt hierbij een sleutelrol.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022 – 2023, 36 200 VII, nr. 134.

² Refnr. 023-0000308217

Achtergrond informatie

Onze referentie
2024-0000911346

Friese taal en cultuur

Datum

Het Fries heeft in Nederland een bijzondere positie.

- De Rijksoverheid erkent de Friese taal als officiële taal via de [Wet gebruik Friese taal \(WGFT\)](#). In de Wet gebruik Friese taal staat opgenomen dat het Rijk en de provincie Fryslân een gezamenlijke verantwoordelijkheid en zorgplicht hebben voor de Friese taal en cultuur.
- Ter uitwerking van de gezamenlijke verantwoordelijkheid en zorgplicht voor de Friese taal en cultuur maken het Rijk en de Provincie Fryslân periodiek bestuursafspraken over de Friese taal en cultuur, [de Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028](#). Dit beleid moet uitgevoerd worden binnen de looptijd van de BFTK (5 jaar).
- Het Fries is erkend onder deel III van [het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden](#). Het Handvest regelt de bescherming van regionale talen of talen van minderheden in Europa (zie toelichting Handvest hieronder).
- De Friezen zijn daarnaast in Nederland ook als enige minderheid beschermd onder het [Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden](#) (zie toelichting Kaderverdrag hieronder).
- Omdat beleid m.b.t. minderheidstalen veel verschillende thema's raakt en daarmee binnen de beleidsverantwoordelijkheid van verschillende departementen valt, heeft BZK een coördinerende rol. BZK is aanspreekpunt voor het adviescollege DINGtiid. De betrokken departementen zijn zelf verantwoordelijk voor de beleid en regelgeving voor minderheden en minderheidstalen binnen hun eigen beleidsterrein.

DINGtiid

- In artikel 19.2 b staat opgenomen dat DINGtiid dit doet door onder andere te adviseren over de totstandkoming en de uitvoering van de BFTK. DINGtiid is daarom nauw betrokken geweest bij de onderhandelingen tussen Rijk en provincie in aanloop naar de ondertekening van de BFTK.
- DINGtiid vervult zijn wettelijke taak door te rapporteren over de behoeften en de wensen ten aanzien van de Friese taal en cultuur in relatie tot de Wet gebruik Friese taal alsmede tot het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden en het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden.
- DINGtiid heeft in mei 2023 een jongerenpanel van twaalf 'Asega's' benoemd, bestaande uit jonge Friezen die input geven voor het advieswerk van DINGtiid. Vanuit die rol hebben deze Asega's ook een bijdrage geleverd aan het advies voor de BFTK 2024-2028.

Bestjoersôfspraak Fryske taal en kultuer 2024-2028

- Mede op verzoek van de kamer hebben Rijk en provincie in deze bestuursafspraken de ambitie verhoogd. Hierbij zijn vijf prioriteiten aangewezen: (1) zichtbaarheid van het Fries in de openbare ruimte, (2) digitalisering van het Fries, (3) Fries in het onderwijs en in onderzoek, (4) taaloverdracht tussen generaties en (5) decentraal taalbeleid.
- Omdat de Bestuursafpraak Friese taal en Cultuur 2024-2028 een gezamenlijk product is van het Rijk en de provincie Fryslân is deze reactie opgesteld in nauwe samenwerking met de provincie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden**Onze referentie**
2024-0000911346**Datum***Motivering*

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief reactie	
2	Bedankbrief aan DINGtiid	Deze zal inclusief afschrift reactie worden verstuurd.
3	Advies DINGtiid op BFTK 2024-2028	
4	Advies DINGtiid Friestalige Journalistiek	
5	Update werkprogramma DINGtiid	
6	DINGtiid Begroting 2025 en jaarverslag 2023	